

ний агроекологічний університет) на посаді професора, а згодом був обраний на конкурентній основі завідувачем кафедри менеджменту організації, на якій працював до останніх днів свого життя.

Тут він протягом багатьох років (1996–2004 рр.) був головою спеціалізованої вченової ради по захисту кандидатських і докторських дисертацій Житомирського національного агроекологічного університету, членом спеціалізованої вченової ради ННЦ „ІАЕ“. Свій багатий життєвий та науковий досвід він передавав студентам і здобувачам.

Науковий доробок М.П. Поліщука – 130 наукових праць із теоретичних та прикладних досліджень обсягом близько 110 обліково-видавничих аркушів. Під його керівництвом захистили кандидатські дисертації п'ять аспірантів.

Плідна наукова та громадська діяльність Миколи Петровича відзначена державними і галузевими нагородами країни. Серед колег, друзів та фахівців АПК Микола Петрович

користувався високим авторитетом як самобутня творча особистість. Учений вирізнявся високою ерудицією, надзвичайною компетенцією і комунікабельністю. Вмів ефективно організовувати науково-дослідний процес. Йому були притаманні чуйність та уважне ставлення до людей, глибина мислення, новаторські методи наукових досліджень, виняткова працездатність і цілеспрямованість, діяльність в ім'я піднесення науково-педагогічної аграрної науки. Його працездатність, урівноваженість, витримка, чесність та доброта, висока культура та організованість у роботі створили заслужений авторитет серед широкого загалу науковців, практиків і донині є прикладом самовідданого служіння аграрній економічній науці.

Колеги та друзі Миколи Петровича пам'ятають його як чудову людину, авторитетного вченого, який зробив значний внесок у розвиток вітчизняної аграрної економічної науки та освіти, економіки сільського господарства України.

ЛУПЕНКО Ю.О., академік НААН

МАЛІК М.Й., академік НААН

ВІТВІЦЬКИЙ В.В., доктор економічних наук

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

*

Світлій пам'яті знаного вченого економіста – аграрника ПРОТАСОВА Володимира Юхимовича (до 90-річчя від дня народження)

19 грудня 2016 р. загальновизнаному вченому-аграрнику в Україні та країнах колишнього Радянського Союзу, кандидату економічних наук, одному з реальних фундаторів формування наукового процесу в Інституті економіки і організації сільського господарства, автору численних наукових розробок із питань економіки аграрного сектору, а саме собівартості, цін та рентабельності, державних закупок сільськогосподарської продукції, еквівалентності економічних відносин і міжгалузевого цінового па-

ритету Протасову Володимиру Юхимовичу виповнилося 90 років.

Народився Володимир Юхимович у с. Новотимофіївка Іванівського району Херсонської області в сім'ї селянина. У 1943 р. закінчив 9 класів місцевої середньої школи. Призваний на службу до лав Червоної Армії у січні 1944 р. Після демобілізації, з жовтня 1950 р. продовжив навчання у середній школі.

Із 1951 по 1956 р. навчався на економічному факультеті Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, по закін-

ченні якого працював старшим викладачем Львівської вищої партійної школи (1956–1962 рр.).

Грунтовну науково-дослідну діяльність розпочав аспірантом Українського науково-дослідного інституту економіки і організації сільського господарства (нині Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки») (1962–1964 рр.). Одержані призначення в цю ж установу, обіймав посаду старшого наукового співробітника (1964–1972 рр.). У квітні 1965 р. захистив кандидатську дисертацію «Чиста продукція і валовий доход колгоспів». Із часом, проявивши високий професіоналізм та організаторський хист, очолив сектор заготівель сільськогосподарської продукції УНДІЕОСГ (1972–1990 рр.).

За ці роки В.Ю. Протасов зробив значний внесок у розвиток аграрної економічної науки й особливо тих її аспектів, які пов’язані з проблемами розширеного відтворення, формування та розподілу валового і чистого доходу колгоспів. Досить вагомим є також його внесок у теорію та практику раціонального розміщення державних закупок сільськогосподарської продукції, удосконалення економічних відносин сільського господарства із заготівельними підприємствами, опрацювання методики визначення втрат аграрної продукції на різних етапах відтворювального процесу й обґрунтування шляхів щодо їх зменшення тощо.

До кінця свого життя В.Ю. Протасов працював провідним науковим співробітником відділу ціноутворення та інфраструктури ринку. Вчений був ініціатором і одним із основних авторів створення методики та здійснення безпосередніх розрахунків нормативів рентабельності основних видів сільськогосподарської продукції як по сільському господарству окремих союзних республік, так і для колишнього СРСР у цілому. Вказані розрахункові нормативи затверджувалися Держпланом СРСР на відповідну п’ятирічку.

Істотним є його внесок у теорію еквівалентності економічних відносин та міжгалузевого цінового паритету в агропродовольчому комплексі. За його участю була розроблена Концепція ціноутворення на продукцію АПК; методологія й методика формування і

функціонування цінового механізму АПК в перехідний період до ринкової економіки.

У цих наукових розробках відображається початковий період становлення ринкової економіки. В основу Концепції й Методики покладено результати наукових досліджень з питань ціноутворення на продукцію АПК, прогнозування його динаміки та собівартості продукції, оцінки еквівалентного обміну між сферами АПК, досвід системи ціноутворення в країнах із розвиненими ринковими відносинами. Основні методологічні й методичні положення були апробовані в процесі виконання доручень комісій Верховної Ради України, Уряду, Міністерства сільського господарства та продовольства й інших державних органів управління по розрахунках орієнтовних закупівельних цін за кількома варіантами можливого подорожчання промислової продукції, тарифів на послуги, підвищення відрахувань у спецфонди, зміни системи оподаткування, платежів по кредитах й ін. Вони були спрямовані на подолання негативної дії існуючої цінової незбалансованості в народному господарстві.

Будучи науковцем найвищого рівня, людиною високої моралі, виняткової скромності, принциповості, працелюбності, володіючи великими теоретичними знаннями, схильністю системно та масштабно мислити, В.Ю. Протасов, не захистивши докторської дисертації, по праву вважався в інституті професором і доктором наук, оскільки доклав багато зусиль для збагачення теорії і практики аграрної економіки.

За ратні подвиги, а також звитяжну наукову і педагогічну діяльність Володимира Юхимовича нагороджено медалями: «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «30 років Радянської Армії і Флоту», «Двадцять років Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр.», «50 років Радянської Армії і Флоту», «За доблесну працю» в ознаменування 100-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна. А за розвиток економічної науки й підготовку наукових кадрів вченому присвоєно почесне звання «Заслужений економіст України».

Учений підготував цілий ряд кандидатів економічних наук, які є його послідовника-

ми та гідно продовжують справу свого ідейного натхненника.

Творчий доробок В.Ю. Протасова становить 58 наукових праць, зокрема: «Валовий і чистий дохід колгоспів та його розподіл» (1968 р.), «Вплив зональної диференціації цін на сукупну рентабельність колгоспного виробництва» (1973 р.), «Удосконалення взаємовідносин господарств із заготівельними організаціями» (1984 р.), «Удосконалення господарського механізму агропромислового комплексу» (1985 р.), «Еквівалентність економічних відносин і ціновий паритет в АПК» (1993 р.), «Концепція ціноутворення на продукцію АПК в перехідний період до ринкової економіки» (1994 р.) та ін.

Серед колег, друзів і фахівців АПК Володимир Юхимович користувався високим авторитетом. Будучи самобутньою творчою особистістю, вчений вирізнявся потужним інтелектом, високою ерудицією, надзвичайною компетентністю й комунікальністю, був лідером, умів ефективно організовувати

науково-дослідницький процес. Сучасники добре пам'ятають його глибокозмістовні виступи на вчених радах, зборах, конференціях і семінарах, дискусіях серед колег. Водночас у пам'яті колег і друзів Володимир Юхимович назавжди залишився доброю, високопорядною, високоінтелектуальною, уважною, скромною й чуйною людиною. Особисто висловлюю глибоку вдячність В.Ю. Протасову за те, що він величезну роль відіграв у моєму становленні як науковця. Разом із дружиною Людмилою Олександровною Шепотько створив прекрасну сім'ю, виховали двох синів. У позаурочний час з ентузіазмом працював на дачній ділянці.

На жаль, 26 грудня 1994 року Володимир Юхимович передчасно відійшов у вічність.

Колектив Інституту, в якому працював В.Ю. Протасов, високо цінує його вагомий внесок у розвиток вітчизняної аграрної науки й висловлює велику подяку і шану. Вічна Вам пам'ять!

*О.М. ШПИЧАК, академік НААН
Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»*

*

Пам'яті видатного вченого економіста-аграрника БРАСЛАВЦЯ Матвія Овсійовича (до 110-річчя від дня народження)

Утворення та становлення економічного факультету і кафедри економічної кібернетики Одеського державного аграрного університету нерозривно пов'язані з ім'ям видатного вченого-економіста, доктора економічних наук, професора, заслуженого діяча науки України Матвія Овсійовича Браславця.

Він народився 28 грудня 1906 року в селі Могільово Царичанського району Дніпропетровської області у родині селянина. 1933 року закінчив Одеський сільськогосподарський інститут, працював дільничним агрономом Ананьївської МТС, а з 1937 року – головним агрономом земельного відділу Миколаївської області.

1938 року М.О. Браславець переходить на викладацьку роботу до Херсонського сільгоспінституту. З 1941 по 1945 рік Матвій Овсійович – на фронтах Великої Вітчизняної війни. За участь у бойових діях його нагороджено орденами й медалями.

Із 1949 року діяльність М.О. Браславця пов'язана з Одеським державним аграрним університетом. Тут він працює завідувачем кафедри організації сільськогосподарського виробництва та заступником директора інституту з наукової й навчальної роботи. 1960 року за ініціативи М.О. Браславця в інституті було відкрито економічний факультет, деканом якого Матвій Овсійович і